

Maden Kanunu

(Resmî Gazete ile yayımı : 15.6.1985 Sayı : 18785)

Kanun No.
3213

Kabul Tarihi :
4 , 6 . 1985

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanun madenlerin aranması, işletilmesi, üzerinde hak sahibi olunması ve terk edilmesi ile ilgili esas ve usulleri düzenler.

Madenler

MADDE 2. — Tabiiatta element (basit), bileşik (mürekkep) veya karışım (mahlut) halde bulunan, aşağıda yazılı maddeler bu Kanuna göre maden sayılır.

I - ENERJİ MADENLERİ :

Maden kömürü (Linyitten Antrasite kadar her nevi kömür, asfaltit, bitümlü şist, bitümlü şeyl), radyoaktif mineraller (Uranyum, Toryum, Radyum, Niyop, Lantan, Neodyum, Praseodyum, Selenyum),

II - METAL MADENLERİ :

Altın, Bakır, Pirit, Kobalt, Nikel, Kurşun, Çinko, Gümüş, Kadmiyum, Bizmut, nadir elementler (Indium, Galyum, İtiryum, Talyum, Germanyum), Kalay, Tantal, Tellür, Molibden, Tungsten (Wolframit, Şelit), Demir, Manganez, Titan (İlmenit, Rutil), Vanadyum, Arsenik, Civa, Antimuan, Krom, Platin, İridyum, Palatyum, Osmiyum, Rutenyum, Rhadyum, Alüminyum (Boksit),

III - SANAYİ MADENLERİ :

Bileşiminde en az % 15 Al_2O_3 ihtiva eden kilitler (Kaolen, Kaolinit, Dikit, Alunitik kaolen, Nakrit, Halosit, Glosekolit, Allofan, İmogolit, Şiferton, Refrakter kil, Ateş kili, Bağlama Kili), Bentonit (İllit, Loglinit, Montmorillonit, Notromit, Saponit, Hektorit, Baydilit), Atapuljit (Poligorskit), Alünit (Şap), Sodyum, Potasyum, Lityum, Kalsiyum, Magnezyum, (Anion ve katyon olarak) tuzları (Tuz Kanunu hükümleri mahfuzdur), Vol-lastonik, Talk, Steattit, Pirofillit, Diatomit, Dunit, Olivin, Zeolit, Sillimanit, Andaluzit, Dumortiorit, Disten (Kyanit), Fosfat, Apatit, Amyant, Manyezit, Trona (Tabii Soda), Perlit, Grafit, Küktürt, Florit, Kriyolit, Zampara taşı (Diyaspor), Barit, Stronisyum tuzu (Selesin), Kuvars, Kuvarsit ve bileşiminde en az % 90 SiC_2 ihtiva eden kuvars kumu, Bor tuzları (Kolemanit, Ulxit, Borasit, Tinkal, Pandermit) veya bünyesinde en az % 19 B_2O_3 bulunan diğer bor mineralleri, Feldispat (feldispat ve feldispatoid grubu mineraller), Mika (Biyotit, Muskovit, Serisit, Lepidelit, Flogofit, Vernikulit), Mermer (Kalker, Dolomit, Kalsit, Aragonit, Traverten, Albit, Diabaz, Granit, Serpantin ve kesilip parlatılabilen diğer taşlar), Nefelin Siyenit, Ponza, Kalsedon,

IV - KIYMETLİ TAŞLAR :

Elmas, Korundum, Morganit, Zümrüt, Akuvamarin, Heliodor, Aleksandirit, Beril, Yakut (Rubi), Safir (Gök yakut), Agat, Yosunlu Agal, Oniks, Sardoniks, Jasp, Karnolin, Heliotrop, Kantaşı, Krizopras, Opal [İrize Opal (Aynül Şems), Kırmızı Opal, Siyah Opal, Ağaç Opalı], Kuvars kristalleri, [Ametist, Sitrin, Neceftaşı (Dağ kristali), Dumanlı Kuvars, Kedigözü (Maion), Avanturin, Venüstaşı, Gül Kuvars (Rose)], Turmalin (Rubellit, Vardelit, İndigolit), Zirkon, Topaz, Aytaşı (Moonstone), Turkuaz (Firuze), Spodümen, Kehribar, Lazurit (Lapis-lazuli), Oltutaşı, Diopsit, Amorzonit, Lületaş, Labrodorit, Epidol (Zeozit, Tanzanit), Olivin (Zebercet), Spinel, Jadeit, Yeşim veya Jad, Rodonit, Rodokrozit, Gröna Mineralleri (Spesartin, Grosüller Hessonite, Dermontoit, Uvarovit, Pirop, Almandin), Diaspor kristalleri, Kemerrerit.

Burada zikredilmemiş bir madde Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulu Kararı ile bu Kanun hükümlerine tabi tutulur.

V - YUKARIDAKİ MADENLERİ İHTİVA EDEN VE BU MADENLERİN ELDESİNDE KULLANILAN GAZ VE SULAR :

Tanımlar

MADDE 3. — Kanunda geçen deyimler aşağıda açıklanmıştır :

Bakanlık : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı.

İlgili Daire : Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Maden Dairesi.

Takaddüm Hakkı : Maden hakkı için ilk müracaat edene tammın öncelik.

İhbar : Arama ve ön işletme ruhsat sahasında olmamak kaydı ile evvelce tespit edilmemiş bir maden zuhurunun ilgili daireye bildirilmesi.

Arama Ruhsatı : Belirli bir alanda maden arama faaliyetlerinde bulunulabilmesi için verilen yetki belgesi.

Buluculuk : Herhangi bir ruhsat döneminde yönetmeliğinde belirtildiği şekilde bir maden zuhurunun ortaya çıkartılması.

Ön İşletme Ruhsatı : Arama safhasından sonra işletme dönemine hazırlık ve gerek duyulabilecek diğer araştırmaların yapılabilmesini sağlamak için azami üç yıl süre ile faaliyetlerin devamlılığı amacı ile verilen yetki belgesi.

İşletme Ruhsatı : İşletme faaliyetlerinin yürütülebilmesi için verilen yetki belgesi.

İşletme İzni : Bir madenin işletmeye alınabilmesi için izin.

Beyan : İlgililerin resmî kuruluşlara herhangi bir durumu belirlemek veya açıklamak maksadı ile vermiş oldukları yazılı belge.

Maden Sicili : Tüm madencilik faaliyetleri ile ilgili bilgilerin kaydedildiği yer.

Pasa : Mevcut ekonomik ve teknik şartlara göre işletilmesi mümkün olmayan, ancak işletme gereği istihsal edilen cevher.

Prospeksiyon : Madencilik arama faaliyetlerine mesnet teşkil edecek ön bilgilerin toplanması işi.

Görünür Rezerv : Boyutları, tenörü belirlenmiş üretilebilir kesin cevher miktarı.

Ekonomik Cevher : Günün teknik ve ekonomik şartlarında kârli olarak değerlendirilebilecek cevher.

Kamulaştırma : İşletme ruhsat süresi boyunca ruhsat alanında kalan özel mülkiyet arazilerine madencilik faaliyeti için alınan kamulaştırma kararı.

Nezaret : İşletmelerin teknik ve emniyet nizamnamelerine uygun olarak yürütülmesinin kontrolü.

Nezaretçi : İşletmelerin teknik ve emniyet yönünden nezaretini yapan sorumlu ve yetkili maden mühendisi.

Taksir : Ruhsat alanlarının bu Kanun gereğince küçültülmesi.

Münfesih : Hakların hiç bir bildiriye gerek kalmaksızın otomatik olarak fesh olması.

Bilanço : Her işletme izni için ayrı ayrı yönetmelikteki örneğe göre hazırlanacak ve sadece Devlet hakkı, madencilik fon katkısı, ihbar ve buluculuk haklarının hesaplanmasında geçerliliği olan beyan niteliğinde belgedir.

Faaliyet Raporu : Madencilik faaliyetlerinin yönetmeliğinde belirtildiği üzere fennî nezaretçi tarafından hazırlanan takdim metni.

İmalat Haritası : İşletmelerde üretim yapılan yerleri, miktarları ve yapılaşma şeklini gösterir ölçekli beyan niteliğinde harita.

Proje : Yeraltı kaynaklarının değerlendirilmesi amacıyla belirli girdileri seçilmiş bir teknoloji kullanarak mevcut ve potansiyet talebi karşılamak üzere mal ve cevher üretmek için çalışmalarını düzenleyen beyan niteliğinde rapor.

Kantar Fişi : Cevher nakillerinde cevherin ağırlığını gösterir tartı makbuzu.

Sevk Fişi : 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 2365 sayılı Kanunla değişik 240 mnci maddesinin 1 inci fıkrasının (A) bendinde yer alan taşıma irsaliyelerindeki bilgileri ihtiva eden beyan niteliğinde belgedir.

İhtisarlaştırılmış Devlet Kuruluşu : Maden Dairesi, MTA, TKİ, TTK, ETİBANK, EİE İdaresi, DSİ, Sanayi ve Ticaret, Tarım Orman ve Köyşleri Bakanlığına bağlı kuruluşlar, TEK, Karayolları ve Türkiye Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlükleri gibi madencilik faaliyetleri ile ilgili konularda ihtisarsa sahibi Devlet kuruluşları.

Maden Hakları : Madenlerin aranması, bulunması ve işletilebilmesi için verilen izinler ve maden yataklarının bulunmasına yardımcı olanlara tanınan maddî imkânlar.

Teminat : Madencilik faaliyetlerinde Kanun hükümlerine ve tekniğe uygun çalışmayı temin amacı ile alınan nakit karşılığı olan geçici ödeme.

Bilanço Brüt Kârı : Yönetmelikteki örneğe göre hazırlanmış bilançoda, genel yönetim giderleri payı hariç tutularak hesaplanacak brüt kârdır.

Devlet Hakkı : Maden istihracı ile sağlanacak gelirden Devlet payına düşen kısım.

Madencilik Fonu : Madencilik faaliyetlerinde istikrarı sağlamak ve desteklemek amacı ile teşekkül ettirilmiş fon.

Kritik Cevher Stokları : Ekonominin buhranlı dönemleri geçiştirebilmesi için gerekli ekonomik büyüklükteki cevher stokları.

Yeminli Teknik Büro : Denetim ve gözetim dışında yönetmelikte belirtilen görevleri yürütmek üzere kurulmuş, çalışma alanlarında ihtisas sahibi olmuş, Devlet güvenliği açısından sakıncası bulunmayan mühendis ve personelden oluşan büro.

Devletin hüküm ve tasarrufu

MADDE 4. — Madenler Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup, içinde buldukları arzın mülkiyetine tabi değildir.

Hakların bölünmezliği, devir ve intikali

MADDE 5. — Madenler üzerinde tesis olunan ilk müracaat (takaddüm), ihbar, arama ruhsatnamesi, buluculuk, ön işletme ruhsatı ve işletme ruhsatı haklarının hiç birisi hisselerle bölünemez. Her biri bir bütün halinde muameleye tabi tutulur.

Maden ruhsatları ve buluculuk hakkı, devredilebilir.

Durum maden siciline şerh edilir. Devir muamelesi maden siciline şerh edilmesi ile tamam olur.

Maden hak ve vecibeleri miras yolu ile intikal eder. Bu hak ve vecibeler, bütün mirasçıların vekâletini havi bir vekâletname ile 6 ncı maddede belirtilen niteliklere sahip mirasçılardan birine veya üçüncü bir şahsa devredilir. Mirasçıların ittifak edememeleri halinde mirasçılardan birinin müracaatı ile mahkeme mirasçılardan bu hakkın en ehil olana tahsisine veya bu da mümkün olmazsa ruhsatın satılmasına karar verir. Mahkeme bu hususu basit muhakeme usulü ile halleder. Eğer dava söz konusu değil ise 6 ay içerisinde intikal işlemleri tamamlanmayan ruhsatlar fesh edilir. Devir ve intikal işlemlerinin ne şekilde yapılacağı yönetmelikte belirtilir.

Madenler üzerindeki hakların devir ve intikali bu Kanun ve yönetmelikte gösterilen hükümlerin tatbikini geciktirmez.

Maden hakkı

MADDE 6. — Maden hakları, medenî hakları kullanmaya ehil T.C. vatandaşlarına, madencilik yapabileceği statüsünde yazılı Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına göre kurulmuş tüzelkişiliği haiz şirketlere, bu hususta yetkisi bulunan kamu iktisadî teşebbüsleri ile müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri ile diğer kamu kurum, kuruluş ve idarelerine verilir.

Maden hakları gerçek veya tüzel tek kişi adına verilir.

Devlet memurları, diğer kamu görevlileri, ilgili dairenin merkez ve taşra teşkilatında çalışan yevmiyeli ve mukaveleli personel, arama, ön işletme ve işletme ruhsatı alamaz.

Maden arama veya işletme hakkını haiz iken memur olanlar memuriyete geçişlerinden itibaren 6 ay zarfında bu haklarını devretmeye mecburdurlar.

3 üncü fıkradaki yasaklamaya tabi olup miras yoluyla kendisine maden ruhsatı intikal eden mirasçı, durumdaki mani hal ortadan kalkmadığı takdirde 5 inci maddenin 4 üncü fıkrası hükmü uygulanır.

Maden faaliyeti izne tabi yerler

MADDE 7. — Memleket kara sınırlarından itibaren ufken 500 metre mesafede maden arama, ön işletme ve işletme ruhsatı verilmez. Kara suları, iç sular ve bunların altındaki yerler bu tahdide tabi değildir.

Belediye imar sahaları ve mücavir alanlar içindeki maden arama, ön işletme ve işletme faaliyetleri belediyeden müsaade alınması ile yapılır. Ruhsat alındıktan sonra belediye imar sınırları içine alınan maden sahaları bu hükümden müstesnadır.

Orman, ağaçlandırma alanlarında, askeri yasak bölgelerde ve sit alanları yakınlarında madencilik faaliyetlerinde bulunulması ilgili Kanun hükümlerine göre izne tabidir.

Amme hizmeti veya umumun istifadesine tahsis edilmiş mahallerde ve bu tür tesislere ufken 60 metre mesafe dahilinde arama, ön işletme ve işletme yapılabilmesi Bakanlığın iznine bağlıdır.

Binalara ufken 60 metre, avlu, bağ ve bahçelere 20 metre mesafede maden araması ve işletilmesi mülk sahibinin iznine bağlıdır. Bu madde hükümlerine tabi yerlerde izinsiz madencilik faaliyetinde bulunulduğunun tespiti halinde teminatın 1/3'ü irad kaydedilir. Tekerrürü halinde teminatın tamamı irad kaydedilerek ruhsat fesh olunur.

Maden hakkının verilmeyeceği durumlar

MADDE 8. — Yürürlükte olan arama, ön işletme veya işletme ruhsatı verilmiş maden sahası üzerinde başka ruhsat verilmez.

Maden teşvik tedbirleri

MADDE 9. — Madencilik yatırımları, kalkınmada birinci derecede öncelikli yörelerde yapılacak yatırımlara sağlanan haklardan yararlandırılabilir.

Hangi madenlerin birinci fıkrada belirtilen haklardan yararlanabileceği, şartları ve diğer hususlar yönetmelikle tespit edilir.

Beyan usulü

MADDE 10. — Madencilik faaliyetlerinin bu Kanun hükümlerine göre devamı süresince teknik ve mali konularda yapılan yazılı beyanlar ile yetkili kişilerce tanzim edilen raporlar doğru kabul edilir.

Teknik elemanlar sadece ihtisas sahibi oldukları konularda beyanda bulunabilirler ve beyanları ile sorumludurlar. Ruhsat sahipleri ise teknik konular dışındaki tüm beyanlardan sorumludurlar.

Beyanlardaki hata ve noksanlıklar gerekçe bildirilmek sureti ile verildikleri tarihten itibaren 2 ay içerisinde düzeltilebilir. Ancak gerçek dışı, yanıltıcı, kanun hükümlerinin icraatını engelleyen, haksız surette hak iktisap eden veya hak iktisabına sebep olan teknik elemanların durumlarının belirlendiği tarihten itibaren 3 yıl süre ile bu Kanun nezdinde yapacakları beyanlar geçersiz sayılır. Bu husus bağlı oldukları meslek teşekküllerine ve ilgililere bildirilir.

Bu tür fiilleri işleyen veya işlenmesine yol açan ruhsat sahiplerinin bir defaya mahsus olmak üzere teminatları madencilik fonuna irad kaydedilerek 5 katına çıkarılması tebliğ edilir. Teminatların tamamlanmaması halinde 13 üncü madde hükümleri tatbik olunur. Bu fiillerin tekerrürü halinde konu ile ilgili ruhsatları fesh olunarak teminatları madencilik fonuna irad kaydedilir.

Türk Ceza Kanununun ilgili hükümleri mahfuzdur.

Faaliyetlerin denetimi

MADDE 11. — Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, maden hakları ile ilgili bütün faaliyetlerin yürütülmesini ve vecibelerin yerine getirilmesini kontrol ve denetimini yapmak ve yönlendirmek için teknik ve mali konuları yerinde incelemek maksadıyla ihtisaslaşmış diğer Devlet kuruluşlarından da yararlanarak inceleme raporu hazırlar.

Birinci fıkraya göre yapılan inceleme sonunda gerçek dışı ve/veya yanıltıcı beyanda buldukları tespit edilenler hakkında 10 uncu madde hükümleri uygulanır.

İnceleme yapacakların nitelikleri, incelemenin nasıl yapılacağı ve raporların tanzimi ile diğer hususlar yönetmelikte belirtilir.

Kantar ve sevk fişi

MADDE 12. — Her türlü madenin sevk fişi ve sevkiyat güzergâhı üzerindeki en yakın kantardan alınmış kantar fişi ile nakledilmesi mecburidir. Bu şekilde maden nakledilmediğinde mahallî mülki amiri nakledilen madeni geçici olarak zapt eder ve gerekli tutanağı düzenleyerek evrakı adli makamlara tevdi eder.

I inci fıkradaki mecburiyete uymayanlar hakkında nakledilen maddenin suç tarihindeki rayiç değeri üzerinden 5 katı ağır para cezasına hükmolunur ve madenin müsaderesine karar verilir.

Karar kesinleştikten sonra müsadere olunan maden satılarak bedeli Madencilik Fonuna irad kaydedilir.

Tahkikat neticesinde ruhsat sahibinin I inci fıkraya aykırı şekilde maden naklettiği tespit edildiği takdirde teminatı Madencilik Fonuna irad kaydedilir.

Maden hakkı olmayan kişiler tarafından çıkarılan cevherlere geçici olarak el konularak bunlar hakkında I inci fıkra hükümleri uygulanır. Bu şekilde maden çıkarılması Devlet mahna karşı işlenmiş fiil sayılır.

Harçlar ve teminatlar

MADDE 13. — Her türlü maden ruhsatının alınabilmesi için Harçlar Kanununun belirlediği harçlar ile şartları ve miktarları aşağıda belirtilen şekilde tespit edilecek teminatların ödemiş olması gereklidir. Saha terk edildiği takdirde teminatların kalan kısmı jade edilir.

Teminatlar ruhsat alanları ile orantılı olarak arama ruhsatı için hektar başına 250 lira, ön işletme ruhsatı için hektar başına 500 lira, işletme ruhsatı için hektar başına 1 000 liradır. Bu miktarlar her yıl bütçe kanunlarında günün ekonomik şartlarına göre yeniden tespit edilir.

Ruhsat alanlarının sınırları iki defaya mahsus olmak üzere hak sahiplerinin müracaatı ile değiştirilebilir. Aynı şahsa ait bitişik sahalara ait ruhsatlar talep üzerine tek ruhsat altında birleştirilebilir. Teminatlar son duruma göre yeniden tespit edilir. Ruhsat alanlarının değiştirilmesi, ruhsatların birleştirilmesi ile ilgili işlemler yönetmeliğinde belirlendiği şekilde yapılır.

Teminatların irad kaydedilen kısımları ile bu Kanuna göre teminattan yapılan kesintiler 3 ay içerisinde tamma iblağ edilmediği takdirde geri kalan teminat da irad kaydedilir. İkinci 3 aylık dönem sonuna kadar teminat tekrar yatırılmadığı takdirde maden ruhsatı feshedilir.

Devlet hakkı

MADDE 14. — Maden sahasından çıkarılacak cevherlerden işletme yıllık brüt kârının % 5'i Devlet hakkı olarak, % 5'i Madencilik Fon iştiraki şeklinde her yıl Mart ayının son günü akşamına kadar ilgili daire tarafından tahakkuk ettirilerek, ruhsat sahibince Devlet hakkı Hazineye, fon iştiraki ise Etibank'a ödenir.

Çıkardığı cevheri kendi fabrikasında hammadde - girdi olarak kullanan şirketler için Devlet hakkına esas olacak değer bilançoda maliyetin asgârî % 30'u kadar brüt kâr kabul edilerek hesaplanır.

Devlet hakkının ve fon iştirakinin tahakkukuna esas teşkil edecek bilanço yönetmelikle belirlendiği şekilde hazırlanır.

İhbar ve buluculuk hakkı

MADDE 15. — Reşit her Türk vatandaşının daha evvel tespit edilmemiş bir maden zuhurunu yürürlükte bulunan bir arama ve ön işletme ruhsat sahasında olmamak üzere cins, yer ve ebadı ile birlikte ilgili daireye bildirmesi ile ihbar hakkı doğar.

Ruhsat sahibi, arama, ön işletme ruhsatları sürelerinde faaliyet raporu ile zuhurunu bildirdiği madenlerin de bulucusu sayılır.

İhbar ve buluculuk hakkı ile ilgili işlemler yönetmelikte belirtilir.

İhbar ve buluculuk hakkı mevcut sahalarda o madenler için ön işletmeye ve/veya işletmeye geçildiği andan itibaren yıllık işletme brüt bilanço kârının % 1'i ihbar, % 2'si buluculuk hakkı olarak her yıl Mart ayının son günü akşamına kadar ruhsat sahibi tarafından ilgili daireye yatırılır. Süresi içinde yatırılmayan ihbar veya buluculuk hakkı tutarları ruhsat tencinatlarından kesilerek ilgili daire tarafından hak sahibine ödenir.

Aynı yılın son günü akşamına kadar ihbar veya buluculuk hakkı ile ilgili alacaklar, hak sahibince mütebir bir sebebe dayanmaksızın alınmadığı takdirde Madencilik Fonuna irad kaydedilir.

İlk müracaat arama ruhsatı

MADDE 16. — Madenler arama ruhsatı ile aranır. Mermer için 250 hektara kadar, göl sularının ihtiva ettiği madenler için 2 000 hektara kadar ayrı ayrı diğer bütün madenler için ise alan sınırlaması olmaksızın ve maden ismi belirtmeksizin tek ruhsat verilir.

Müracaatlarda öncelik hakkı esastır. Müracaat ilgili daireye veya valiliklere 1/25000 ölçekli haritalarda koordinatları verilen noktalarla sınırlanmış alanlar için yapılır. Talep edilen sahanın müsait olup olmadığı müracaatçıya bildirilir. Sahanın müsait olan kısmına madde 13'e göre hesaplanacak teminat tutarının onda biri kadarı rezervasyon ücreti olarak madencilik fonuna yatırıldığı takdirde, saha müracaatçı adına 15 gün süre ile kapalı tutulur. Süresi sonuna kadar gerekli işlemleri tamamlanmayan müracaatlar iptal edilir.

İşlemleri tamamlanan, harç ve teminatları yatırılmış müracaatlara arama ruhsatı verilir.

Bu maddeye göre yapılacak müracaatların ve işlemlerle arama ruhsatının verilmiş şekli yönetmelikte belirtilir.

Arama faaliyeti dönemleri

MADDE 17. — Arama ruhsatı 8'er aylık 3 arama dönemi ve 6 aylık proje hazırlık dönemi olmak üzere toplam 30 aydır. Bu süre uzatılamaz.

Her arama faaliyet dönemi son günü akşamına kadar ruhsat sahibi en az bir jeoloji ve bir maden mühendisi tarafından hazırlanan arama faaliyet raporlarını, eğer ön işletme ruhsatı talebinde bulunacak ise en az bir maden mühendisi tarafından hazırlanan ön işletme projesini işletme ruhsatı talebinde bulunacak ise en az bir maden mühendisi tarafından hazırlanan işletme projesini ilgili daireye vermek zorundadır.

Faaliyet raporları veya projeler süresi içinde verildiği takdirde teminatın 1/4'i ruhsat sahibine iade edilir. Süre sonunda rapor veya projeler verilmediği takdirde o döneme ait teminat Madencilik Fonuna irad kaydedilir.

İşletme ve işletme ruhsatı talebinde bulunulabilmesi için arama ruhsat süresi son günü akşamına kadar bütün arama faaliyet raporlarının teslim edilmiş olması gerekir.

Şartları yerine getirilmeyen arama ruhsatları, süreleri sonunda feshedilir ve saha otomatik olarak yeni aramalara açılır.

Faaliyet raporlarının ön işletme projesinin, işletme projesinin ne şekilde tanzim edileceği ve ihtiva edeceği hususlar yönetmelikte belirtilir.

Aramanın sınırları

MADDE 18. — Arama ruhsat sahibi, arama faaliyetinin teknik gereklerini yerine getirebilmek için çevresindeki ruhsat sahalarında, saha veya işletmeye zarar vermeyecek şekilde prospeksiyon yapabilir. Arama ruhsat sahibinin, prospeksiyon yaptığı işletme ruhsat sahalarında daha evvel kayıtlara geçmemiş bir maden varlığının tespitinde 15 inci madde hükümlerine göre sadece ihbar hakkı doğar.

Ön işletme ruhsatı

MADDE 19. — Arama ruhsat sahibi arama ve rezerv tespit çalışmalarının olumlu bir gelişme gösterdiğini, arama ve diğer faaliyetlere bir süre daha devam edilmesi ile daha büyük işletme veya tesis kurma imkânlarının doğabileceğini beyanla ön işletme projesi vererek ön işletme ruhsatı talebinde bulunabilir.

İşlemlerini tamamlayan arama ruhsat sahibi ön işletme ruhsatı almaya hak kazanır.

Ön işletme ruhsatı için müracaat işlemleri, ön işletme projesinin ne şekilde tanzim edileceği yönetmelikle düzenlenir.

Ön işletme faaliyeti

MADDE 20. — Ön işletme ruhsat süresi üç yıldır. Bu süre uzatılamaz. Ön işletme faaliyet raporlarının ruhsat verildiği tarihten itibaren azamî birer yıl ara ile ilgili daireye teslim edilmiş olması gerekir. Teslim edilen faaliyet raporları ile teminatların 1/3'ü iade olunur. Aksi takdirde Madencilik Fonuna irad kaydedilir.

Ön işletme faaliyet raporlarının ne şekilde tanzim edileceği yönetmelikte belirtilir.

Arama ve ön işletme dönemlerinde cevher istihracı

MADDE 21. — Arama ve ön işletme ruhsat süresi boyunca ruhsat sahibi faaliyet raporlarıyla tespit edilen görünür rezervin 1/10'una kadar cevheri istihraç edip satabilir. Fazlası tespit edildiği takdirde 12 nci madde hükümleri uygulanır. Cevher istihracı bir maden mühendisi nezaretinde yapılır.

Sahaların yeni aramalara açılması

MADDE 22. — Arama ruhsat süresi sonuna kadar ruhsat sahibi faaliyet raporları ile işletilmeye elverişli cevher bulamadığını bildirmiş veya ruhsatın herhangi bir döneminde kendiliğinden sahayı terk etmiş veya ön işletme veya işletme talebinde bulunmamış veya 17 nci madde hükümlerine göre ruhsatı fesh olunmuş ise, saha, arama süresinin hitamında otomatik olarak yeni aramalara açılır.

Bu suretle aramalara açılan saha ile ilgili bilgiler 60 gün süre ile ilgili daire ve vilâyetlerde asılarak ilan edilir. Bu süre sonunda sahaya hiç talep çıkmaz ise sınırları paftalardan silinerek aramalara açılır, tek bir müracaat olursa 16 nci madde hükümlerine göre ruhsat hakkı doğar. Yeni aramalara açılan sahaya aynı anda birden fazla müracaat olursa şahıslardan, ilgili dairede amında açık artırma şeklinde Madencilik Fonuna en fazla parayı bağışlayana ruhsat verilir.

Ön işletme ruhsatının feshi

MADDE 23. — 20 nci madde hükümlerine göre verilmiş ön işletme ruhsatları, ruhsat sahibi ruhsat süresi sonunda işletme projesi vererek işletme ruhsatı talebinde bulunmaz ise fesh olur.

Terk edilmiş, herhangi bir sebeple hükümden düşmüş veya fesh olmuş ön işletme ruhsatları madde 30 hükümlerine göre ihale edilir.

İşletme ruhsatı için müracaat

MADDE 24. — Ruhsat sahibinin, arama veya ön işletme ruhsat süresi sonuna kadar ilgili daireye müracaatı ve işletme ruhsatı talebinde bulunması ile işletme ruhsatı hakkı doğar.

İşletme ruhsatı alınabilmesi için, raporlarla tespit edilmiş işletmeye elverişli ekonomik cevherlerin bilahare gerektiğinde taksire mesnet teşkil edecek şekilde işletme sınırlarının, işletmeye alınma sıralarının ve ilk işletmeye alınacak maden içinde işletme projesinin ilgili daireye verilmesi gerekir.

İşletme ruhsatı verilmesi ile ilgili işlemler, işletme sınırlarının tespit şekli, işletme projesinin nasıl hazırlanacağı ve neleri ihtiva edeceği yönetmelikte belirtilir.

İşletme ruhsat süresi

MADDE 25. — İşletme ruhsatı süresi on yıldan az olamaz. Bu süre, talep üzerine ilgili daire tarafından maden rezervlerinin kaynak israfına sebep olmayacak şekilde aranması, bulunan maden kaynak ve damarlarının rasyonel bir şekilde işletilmesi için gerekli ve zorunlu yatırımların yapılmış ve tesislerin inşa edilmiş olması, tesislerin üretimi seferber edecek şekilde çalıştırılmasının sağlanması ve benzeri şartların bulunması halinde uzatılabilir.

Ancak toplam süre altmış yılı geçemez. Süre, ruhsatın verildiği tarihte başlar.

İşletme izni

MADDE 26. — İşletme ruhsat sahibi sahasında herhangi bir maden için proje vererek işletme izni almadan işletme faaliyetinde bulunamaz.

İlk işletme izni, 24 üncü maddeye göre işletme projesinin ilgili daireye tevdi üzerine işletme ruhsatı ile birlikte verilir. Bu iznin verilmiş tarihinden itibaren altı ay içerisinde ruhsat sahibi madeni işletmeye almak zorundadır. Aksi takdirde ruhsat münfesi olur.

İşletme izninin verilmiş şekli yönetmelikte belirtilir.

İşletme izninin devir edilemeyeceği

MADDE 27. — İşletme izni devredilemez. İşletme ruhsatı bir bütün olarak ve yönetmelikte belirtilecek esaslar çerçevesinde devredilebilir.

Madenlerin işletmeye alınması

MADDE 28. — İşletme ruhsat sahibi 24 üncü madde hükümleri uyarınca işletmeye alma sırasını bildirdiği madenleri, en fazla beşer yıl ara ile işletmeye almak zorundadır.

Değişik dönemlerde süresi içinde işletmeye alınmayan madenler ile ruhsat sahası içinde henüz işletmeye alınmamış diğer madenler 24 üncü maddenin 2 nci fıkrasında belirtildiği şekilde ruhsat sahibince bildirilmiş taksir sınırlarına göre ilgili dairece taksir edilerek ruhsat alanı sadece işletmeye alınmış madenleri içine alacak şekilde küçültülür.

İşletme faaliyeti

MADDE 29. — Bir işletme ruhsatındaki her işletme izni ile ilgili bütün faaliyetler ayrı ayrı yürütülür.

Proje değişikliğinin uygulamaya geçmeden ilgili daireye bildirilmesi zorunludur. Aksi halde 10 uncu maddede göre işlem yapılır.

İşletme süresince ruhsat sahibi her yıl mart ayı sonuna kadar her işletme izni için işletme faaliyet raporunu, imalat haritasını, bilançosunu, arama faaliyet raporunu ve bir sonraki yıl için üretim programını ilgili daireye vermek zorundadır.

Yukarıdaki fıkrada belirtilen hususlar iki defa yerine getirilmediği takdirde işletme teminatı Madencilik Fonuna irad kaydedilir. Üç yıl içinde bütün noksanlıklar tamamlanmış ise ruhsat iptal olunur.

İşletme faaliyet raporlarının imalat haritasının, üretim programlarının kimler tarafından ne şekilde tanzım edileceği yönetmelikte belirtilir.

İhale

MADDE 30. — Herhangi bir sebeple düşmüş, terk edilmiş veya taksir edilmiş işletme ruhsat sahaları, ilgili dairede ve vilayetlerde Bakanlıkça onaylanmış listeler halinde 3 ay süre ile ilan edilerek; yine bu listelerde belirtilen tarihte, Bakanlıkça öngörülen şartlarla ilgili dairede yapılacak açık artırma ile ihale edilir.

Açık artırmada taban fiyat ruhsat alımına tekabül eden teminat kadar olup, bu bedel üzerinden en yüksek değeri veren talip ruhsat almaya hak kazanır.

Yapılan ihalede sahaya talip çıkmaz ise saha, 3 ay süre ile bekletilerek teminat kadar meblağı ihale bedeli olarak yatırmayı taahhüt eden ilk talibine verilir. 3 ay sonunda sahaya talip çıkmaz ise otomatik olarak aramalara açılır.

İşletmede fennî nezaretçi

MADDE 31. — İşletme ruhsat sahibi işletme süresince en az bir maden mühendisini fennî nezaretçi olarak görevlendirmek zorundadır.

Fennî nezaretçinin görev, yetki, sorumlulukları ile diğer hususlar yönetmelikte belirtilir.

Terk

MADDE 32. — Herhangi bir ruhsat döneminde, ruhsat sahibi sahasında madencilik faaliyetinde bulunmayacağını ve ruhsat hakkından vazgeçeceğini dilekçe ile ilgili daireye bildirmek suretiyle terk talebinde bulunabilir.

Ancak dilekçeye son durumu gösterir raporu eklemek ve ayrıca gerekli emniyet tedbirlerini yerine getirdiğini belirtmek zorundadır. Bu durumun Bakanlıkça yerinde tespit ve kabulünü müteakip geri kalan teminat kendisine iade edilir.

Terk edilen ruhsat sahaları sınırları kaldırılarak yeni aramalara açılır. 30 uncu madde hükümleri mahfuzdur.

Tesislerin intikali

MADDE 33. — Arama, ön işletme ve işletme ruhsatının fesholunması, yürürlük sürelerinin bitmesi veya terk sebebiyle sona ermesi hallerinde ruhsat sahibine tazminat verilmeksizin kuyular, galeriler ve bunların muhafazası için yapılmış olan iksa tesisleri Devlete intikal eder.

1 inci fıkra şümulü dışında kalan tesis, vasıta, alet ve malzeme ruhsat sahibine aittir.

Madencilik fonu

MADDE 34. — Madencilik, arama, teknolojik araştırma, geliştirme, proje, tesis, altyapı, istihsal ve ihracat finansman kredileri olarak kullanılmak üzere Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı nezdinde Madencilik Fonu adı ile bir fon kurulmuştur.

Fonun kaynakları şunlardır :

1. İrad kaydedilen teminatlar.
2. Müsadere edilen cevher ve malzemelerin satışından elde edilen gelirler.
3. İhale gelirleri,
4. Maden ithalat ve ihracatından alınacak fon kesintileri.
5. Bütçeden ayrılacak ödenek.
6. Diğer gelirler.

Fonun işleyişi Muhasebe-i Umumiye Kanunu, Devlet İhale Kanunu ve Harcırah Kanunu hükümlerine tabi değildir. Fonun denetimi 20.10.1983 tarih ve 72 sayılı Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname esaslarına tabidir. Fon, Bakanlar Kurulu Kararı ile kritik madenlerin stoklanmasında, yurt içi destekleme maden alımlarında, zararına yapılacak maden ihraç bağlantılarının sübvansiyonunda kullanılabilir. Fonla ilgili hususlar Yönetmelikte belirtilir.

İnceleme masraflarının karşılanması

MADDE 35. — Maden faaliyetleri ve beyanların incelenmesi için yapılacak masraflar yönetmelikte belirtildiği şekilde, bilahara ruhsat sahibinden tahsil edilmek üzere Madencilik Fonundan karşılanır.

Pasa, bakiye yığını ve cürufların muhafazası

MADDE 36. — Madencilik ve müteakip safhalarındaki faaliyetler sırasında; cevher, metal veya ekonomik değer ihtiva eden, günün şartlarında teknik veya ekonomik değerlendirmesi mümkün olmayan pasa, zenginleştirme bakiye yığını ve cüruflar, çevre kirliliği açısından mahzur teşkil etmiyorsa geçirildikleri son işlemden çıktıkları şekliyle ayrı ayrı muhafaza edilir. Bu bakiye ve pasa yığınlarının miktarları, fizikî özellikleri, usulüne göre alınmış numunelerin analiz raporları ve döküm alanları, faaliyet raporları, plan ve haritalarda gösterilir.

İşletme ruhsat alanında işletme faaliyetinin zaruri neticesi olarak çıkarılan taş ocağı malzemeleri işletme ruhsat sahibi tarafından değerlendirilebilir.

İşletme ruhsatnamesinin herhangi bir sebeple sona ermesi halinde, sahadan çıkarılmış fakat satılmamış cevherlerle, pasa ve bakiye yığınları, cüruflar, ilgili daire tarafından ihale edilerek satıştan sağlanan gelir, Madencilik Fonuna irad kaydedilir. Bunun ne şekilde yapılacağı yönetmelikte belirtilir.

Birinci fıkraya aykırı hareket edenlerin teminatlarının 1/3'ü kesilerek Madencilik Fonuna irad kaydedilir.

Mücbir sebeplerle tatil

MADDE 37. — Mücbir sebep veya beklenmeyen haller dolayısıyla ön işletme ve işletme ruhsat sahalarında faaliyetin muvakkaten tatiline ruhsat sahibinin müracaatı üzerine ilgili dairece karar verilebilir,

Muvakkat tatili gerektiren durumun ortadan kalkmasından itibaren altı ay içinde ruhsat sahibi ruhsat sahasında normal faaliyete geçmeye mecburdur.

2 ncı fıkraya aykırı hareket edenlerin teminatının 1/2'si Madencilik Fonuna irad kaydedilir.

Sicilin teşkili ve özellikleri

MADDE 38. — Bütün maden hakları ve faaliyetleri ile ilgili teknik ve mali konuları havi maden sicili, yönetmelikte belirtildiği şekilde ilgili daire tarafından tutulur.

Maden haklarının devir, intikal, haciz, rehin ve ipotek veya sona erme durumları bu sicile işlenir.

Maden sicili alenidir. İlgililer sicil kayıtlarının maden sicil memurlarından biri huzurunda gösterilmesini isteyebilir. Maden sicilindeki kayıtların bilinmediği iddia edilemez.

Madenler üzerine iktisap edilecek haklar tescil edilmedikçe hüküm ifade etmez.

Cevherlerin rehni

MADDE 39. — Madenlerden çıkarılan cevherler, arama, ön işleme ve işletme ruhsat sahibinin ilgili daireye yazılı müracaatları üzerine bildirildiği şahıslara kâzbedilmek için rehnedilebilir. Bu durum maden siciline kaydedilir.

Bu kabil cevherlerin rehin süresi içinde satışı, rehin alan şahısların yazılı muvafakatı ile mümkündür.

Rehinle ilgili sicilın nasıl tutulacağı ve diğer işlemler, yönetmelikte belirtilir.

Haciz ve ihtiyatî tedbir

MADDE 40. — Madenin işletilmesinde gerekli olan kuyular, ocaklar ve galeriler ile makineler, binalar, yer altında ve yer üstünde kullanılan her türlü nakit vasıtaları madenin çıkarılması, temizlenmesi, iza-

besi gibi cevherin kıymetlendirilmesine yarayan alet ve tesisler ve bir senelik işletme malzemesinin üzerine münferiden haciz veya ihtiyatî tedbir konulamaz.

Ancak işletme hakkı ile bir bütün teşkil eden 1 inci fıkrada yazılı tesis, vasıta, alet ve malzemenin tamamı veya çıkarılmış cevherlerle bu cevherlerin bakiyeleri ve cürufu üzerine haciz ve ihtiyatî tedbir konulabilir. Üçüncü şahsın rehin hakları saklıdır.

Bir madenin tamamının icra yolu ile satışı 43 üncü maddede yazılı usule tabidir.

Haciz ve ihtiyatî tedbir dolayısıyla madenin faaliyetine müdahale edilemeyeceği

MADDE 41. — Madenin tamamına veya çıkarılmış cevherlerle bakiye yığını ve cürufuna gerek haciz veya ihtiyatî tedbir konulması ve gerekse bunların icraen satışına teşebbüs edilmesi hallerinde alacaklı veya icra dairesince madenin faaliyeti durdurulamayacağı gibi bu faaliyete müdahale de edilemez.

İpotek ve kapsamı

MADDE 42. — Maden ön işletme ve işletme ruhsat sahibinin maden için yapmış olduğu borcunu veya ileride bu maksatla borçlanması temini için maden üzerinde bir veya müteaddit derece ve sırada ipotek tesis olunabilir.

İpotekle takyit edilmiş ön işletme ve işletme ruhsatının alanlarında değişiklik olduğu takdirde mevcut ipotek, hiçbir muameleye tevessül edilmeden yeniden ita edilen ruhsat üzerinde de aynı şartlarla devam eder.

Ön işletme ve işletme ruhsatı ile bir bütün teşkil eden 40 ncı maddenin birinci fıkrasında yazılı tesis, vasıta, alet ve malzemenin heyeti umumiyesi ipoteğin şümullüne girer.

Tesis olunacak ipotek ruhsat süresini geçemez.

İpotek alacaklısı, maden ön işletme ve işletme ruhsatı ile kül teşkil eden ve tapu sicilinde kayıtlı bulunan gayrimenkuller üzerinde ön işletme ve işletme ruhsat sahibinin tasarruflarına mani olmak için umumî hükümler dairesinde tapu siciline şerh verilmesini isteyebilir.

Maden işletme hakkının sona ermesi halinde ipoteğin hükmü 33 üncü maddenin birinci fıkrası şümülü dışında kalan tesis, vasıta, alet ve malzemeye inhisar eder.

Maden ipoteği sicil kütüğündeki ipotek kaydının terkinini ile sakıt olur.

İpoteğin paraya çevrilmesi

MADDE 43. — İpoteğin vadesi sonunda veya alacağın muacceliyet kesbetmiş olması halinde alacaklı alacağının tahsil için ipoteğin taalluk ettiği maden ön işletme ve işletme ruhsatını genel hükümler dairesinde sattırabilir.

Maden ön işletme ve işletme ruhsatını iktisap etmek isteyen talibin bu hakkın iktisabı için aranan kanunî şartları haiz olması lazımdır. Talip bu şartları haiz bulunduğunu, Bakanlıktan alacağı vesika ile ispat eder. İcra dairesi bu vesikayı ibraz etmiş olan talipler arasında satışı yapar.

Satışın neticesi icra dairesi tarafından Bakanlığa bildirilir. Keyfiyet madenin sicil kütüğüne şerh ve ipotek kaydı terkin edilir. Devir muamelesi bu surette tekemmül eder.

Şahsî mesuliyet

MADDE 44. — Maden ipoteğiyle temin edilen alaktan dolayı maden ön işletme veya işletme ruhsat sahibi şahsen de mesuldür.

İpotekle takyit edilmiş bir maden ön işletme veya işletme ruhsatının âhara devri halinde, bu hakkı devreden borçluluk durumunda bir değişiklik husule gelmeyeceği gibi, alacağın teminatını teşkil eden ipotek de aynen baki kalır.

Ancak, maden ön işletme veya işletme ruhsatını devralan şahıs ipotekle temin edilmiş olan borcu da şahsen kabul ve taahhüt ettiği ve alacaklı, keyfiyetin Bakanlıkça kendisine tebliğinden itibaren, bir yıl içinde hakkını evvelki borçluya karşı muhafaza eylediğini yazı ile bildirmedigi takdirde ön işletme veya işletme ruhsatını devreden evvelki borçlu borcundan kurtulur.

Medenî Kanuna atıf

MADDE 45. — Türk Medenî Kanununun ipotége ait hükümleri maden ipoteklerine de uygulanır.

İrtifak, intifa hakkı ve kamulaştırma

MADDE 46. — Maden arama dönemi içerisinde arama sahası özel mülkiyete konu gayrimenkul üzerinde kullanma amacına münhasır olmak üzere belli süreler için madenci, Bakanlığa müracaat ile irtifak ve/veya intifa hakkı tesisi isteyebilir.

İrtifak ve/veya intifa hakkı karşılığı, kamulaştırma kanununa uygun olarak seçilecek bilirkişiler tarafından tespit edilir.

Arama süresi sonunda ön işletme talebi söz konusu olduğu takdirde tesis edilen irtifak ve/veya intifa hakkının süresi ön işletme süresini geçmemek kaydıyla uzatılabilir.

Faaliyetler sırasında sahaya zarar verilmesi durumunda ruhsat sahibi adli merciler tarafından tespit edilecek tazminatı arazi sahibine ödemek ve sahayı kullanılabılır durumda terk etmekle yükümlüdür.

İşletme ruhsatı safhasında, işletme sahası özel mülkiyete konu gayrimenkul, taraflarca anlaşma sağlanmaması halinde ruhsat sahibinin talebi üzerine Bakanlıkça 2942 sayılı Kanun hükümlerine göre kamulaştırılabilir.

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü hizmetleri ile ilgili haklar

MADDE 47. — Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü herhangi bir ruhsat veya izne gerek kalmadan madencilik yapılabilecek bütün sahalarda 18 inci maddede belirtilen esaslar dahilinde arama faaliyetlerinde bulunabilir.

Genel Müdürlük bu Kanun hükümlerine göre arama ve ön işletme ruhsatları alarak faaliyet raporları ile belirlediği zuhurların 24 üncü maddeye göre buluculuk hakkını kazanır. Bu durumda ruhsat süresi içinde ruhsatını devreder. Bu sürede devredilmeyen ruhsatlar fesh edilir.

Yeminli teknik büroların kuruluşu, yetki alanları ve sorumlulukları

MADDE 48. — Denetim ve gözetim dışında yönetmelikle tespit edilen görevleri yürütmek üzere gerektiğinde yeminli teknik bürolar, Bakanlığın izni ile kurulabilir.

Yeminli teknik bürolar, en az yedi yıllık fiili meslek tecrübesi olan ve yönetmelikle tespit edilen mühendisler tarafından kurulabilir.

Nüfus ve iş yoğunluğunun fazla olduğu il ve ilçelerde birden çok yeminli teknik büronun kurulması Bakanlığın müsaadesine bağlıdır.

Bir ilçede, iş azlığı sebebiyle yeminli teknik büro kurulamadığı veya kurulmuş büro kapandığı takdirde, çevre ilçelerden bir yetkili büro Bakanlıkça görevlendirilebilir.

Yeminli teknik büro sahibi ve bu büroda çalışanlarla bunların ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarına arama, ön işletme, işletme ruhsatı verilemez.

Yeminli teknik büroların teşkili, bu bürolarda çalışacak personelin nitelikleri, hizmet karşılığı ücret tarifeleri, çalışma esasları ve diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte belirtilir.

Bu Kanunda yetki ve görev verilen yeminli teknik bürolar elemanları bu görevlerini ifa ederken işledikleri suçlar dolayısıyla Devlet memuru sayılırlar ve Devlet memuru gibi cezalandırılırlar. Ayrıca bu suçları işleyen

büro sahibi ise büroları kapatılır, bir daha büro açamazlar. Suçu işleyen büroda çalışan ve suça iştirak eden görevliler bu çeşit bürolarda bir daha görev alamazlar.

Yeminli teknik bürolar Bakanlığın denetimine tabidir.

MADDE 49. — 2840 sayılı Kanun hükümleri saklıdır. Ancak, bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra bulunacak bor, trona ve asfaltit madenlerinin aranması ve işletilmesi bu Kanun hükümlerine tabidir.

Bunların ihracatına ait usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

MADDE 50. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden sonra toryum ve uranyum madenlerinin aranması ve işletilmesi bu Kanun hükümlerine tabidir.

Üretilen cevher Devlete veya Bakanlar Kurulunca tespit edilecek yerlere satılır.

Kaldırılan hükümler

MADDE 51. — 6309 sayılı Maden Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Maden Dairesi

MADDE 52. — Bu Kanunun yürürlüğe girmesini müteakip 6 ay zarfında Maden Dairesi, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca, teknik ve idarî bakımdan ihtiyacı kâfi kadro ile teçhiz edilir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce herhangi bir nedenle hükümden düşmüş bütün GMD (Genel maden dosyası), AR (Arama ruhsatı), İT (İlk tetkik), PRT (Proje tetkik), İR (İşletme ruhsatı), İİ (İşletme imtiyazı) safhasındaki ruhsatlar paftalardan silinerek sınırlarına bakılmaksızın otomatik olarak aramalara açılır.

Bu hüküm Osmanlı İmparatorluğu zamanındaki mekşuf madenlere ait ruhsatlar için de geçerlidir.

Müracaatlar Geçici 5 inci maddeye göre ilan edilen günden başlayıp ilk hafta yapılacak müracaatların tamamı aynı gün yapılmış kabul edilecektir. Aramalara açılan sahalarda Bakanlıkça onaylanmış listeleri ise müracaat kabul tarihinden bir ay önce ilgili dairede asılarak bütün madencilere açık tutulacaktır.

Aynı sahaya aynı anda birden fazla müracaat var ise bunlardan açık artırma şeklinde Madencilik Fonuna en fazla bağışta bulunan ruhsatı almaya hak kazanacaktır.

İşletme ruhsatı ve işletme imtiyazı olan sahaların buluculuk hakkı saklıdır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte yürürlükte bulunan GMD, AR, İT, PRT, İR, İİ safhasındaki bütün ruhsatlar 6309 sayılı Maden Kanununda hangi madenler için verilmişse yalnız o madenlere mahsus olmak üzere kaldıkları yerden bu Kanun hükümlerine göre devam ederler.

GMD safhasındaki müracaatlar bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 5 ay içerisinde ilgili daireye müracaat ederek hak sağladıkları alana tekabül eden teminatlarını kanun gereği yatırmadıkları takdirde müracaatları iptal olur.

Ruhsat süresi bitimine sekiz aydan az zaman kalmış, AR, İT, PRT safhasındaki ruhsatlar Kanunun yürürlük tarihinden itibaren sekiz ay içerisinde gerekli teminat ve harçlarını yatırarak Yönetmelikte belirtildiği şekilde arama faaliyet raporlarını, ön işletme veya işletme projesini vererek, ön işletme ya da işletme ruhsatı talebinde bulunmakla yükümlüdür.

Bu ruhsat sahipleri, ruhsat alanını ilgili daireye müracaatla bir defaya mahsus olmak üzere küçülterek işletme sınırları dahiline girebilir.

Sahada ruhsat sahibinin bulduğu ve bunu faaliyet raporları ile tespit ve beyan ettiği başka madenler mevcut ve bu madenlere o sahada verilmiş yürürlükte bulunan başka haklar yok ise, proje verilmesi suretiyle o madenler için de ön işletme veya işletme ruhsatı şümulüne alınma hakkı doğar.

Yürürlükteki işletme ruhsatları ve işletme imtiyaz sahipleri projelerini sekiz ay içinde bu Kanunda belirtilen şartlara uygun şekilde tadil etmekle yükümlüdür. Ayrıca, faaliyet raporlarını, bilançosunu Yönetmelikte belirtildiği şekilde tanzim etmek ve Devlet hakkı, varsa buluculuk hakkı, teminat ve harçlarını bu Kanun hü-

kümlerine göre ödemek zorundadır. Ancak ödemelerin mükerrer olanları borçtan mahsup edilir.

Süresi içinde tadilat yapmayan, vecibelerini yerine getirmeyen ruhsatlar feshedilir.

Yanılıcı, eksik, yanlış beyanda bulunanlar hakkında 10 uncu madde hükümleri uygulanır.

Bu madde gereği feshedilen ruhsatlarla ilgili alanlar, başka ruhsat yok ise otomatik olarak aramalara açılır.

O ruhsat sahasında değişik kişilere ait başka ruhsat alanları varsa ruhsat sahipleri de aralarında anlaşamazlarsa Madencilik Fonuna en büyük hibeyi yapan, o madenin kendi ruhsatı içinde kalan kısmının, ruhsat şümülüne alınmasına hak kazanır. Teklif ruhsat sahiplerinin anında ilgili dairede karşılıklı beyanı ve açık artırma şeklinde yapılır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 6309 sayılı Maden Kanunu gereğince arza tatbik için ruhsat sahipleri tarafından yatırılmış olan masraf avansları bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla Madencilik Fonuna aktarılır.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun yayımı tarihine kadar mermer, bileşiminde en az % 15 Al₂O₃ ihtiva eden killer (Kaolen, Kaolinit, Dikit, Alunitik kaolen, nakrit, Hallosit, glossekolit, allofan, imogolit, şiferton, refrakter kil, ateş kili, bağlama kili) ve feldispat için il özel idarelerince verilmiş mevcut veya temdit talebinde bulunulmuş işlemleri tamamlanmamış taş ocağı ruhsatları sahipleri bu Kanunun yayımından itibaren en geç 2 ay içerisinde bu Kanun hükümlerine göre harç ve teminatlarını yatırarak, projelerini vermek kaydı ile ilgili daireye müracaat ettikleri takdirde işletme ruhsatı almaya hak kazanırlar.

6309 sayılı Maden Kanununun 2 nci maddesi uyarınca süresi içinde müracaat etmiş ve Maden Kanunu kapsamına alınmak üzere bekleyen bütün taş ocağı ruhsatları Bakanlar Kurulu kararına gerek kalmaksızın 1 inci fıkradaki hususları yerine getirdiği takdirde işletme ruhsatı almaya hak kazanır.

1 Ocak 1985 tarihine kadar il özel idarelerine müracaatlar, mermer, kil ve feldispat taş ocağı ruhsatı talebinde bulunanlardan arazi sahipleri ile problemlerini hallederek, müracaatlarını resmi belge ile kanıtlayanlar, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 2 ay içerisinde bu Kanun hükümlerine göre harç ve teminatlarını yatırarak, ön işletme projesi vermek sureti ile ilgili daireye müracaat ettikleri takdirde ön işletme ruhsatı almaya hak kazanırlar. Aksi takdirde müracaatları iptal edilir.

Süresi içinde intibaklarını yaptırmayan bu kabil taş ocağı ruhsatları süre hitamında uzatılmadan fesh olur.

Fesh edilen bu kabil ruhsatlar 30 uncu madde esaslarına göre ihale edilir.

2 aylık süre Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca 1 defaya mahsus olmak üzere 2 ay daha uzatılabilir.

GEÇİCİ MADDE 5. — Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay süre ile hiçbir maden arama ruhsatı müracaatı kabul edilmeyecektir.

GEÇİCİ MADDE 6. — Vilayetler bu Kanunla ilgili işlemleri yürütebilecek şekilde gerekli doküman ve ekipmanla teçhiz edilinceye kadar maden hak ve müracaatları Ankara'daki ilgili daireye yapılır.

GEÇİCİ MADDE 7. — 2840 sayılı Kanunun geçici maddesinde yer alan bor tuzları sahalarında eski ruhsat sahipleri tarafından çıkarılmış cevher, bakiye yığınları, cürüf stokları ve pasalar üzerinde bunları çıkararak her türlü hakları için belirtilen 18 aylık pasa değerlendirme süresi 1986 Aralık ayı sonu olarak değiştirilmiş ve hakları ihya edilmiştir. Adı geçen malzemelerin nakliyecileri, ödenecek Devlet hakkı ile madencilik fon katkısı ve yapılacak beyanlar bu Kanun hükümlerine tabidir.

Yürürlük

MADDE 53. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 54. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
14	77	238
16	101	380
	102	437:463,471:474
17	103	3,12:46
	104	55,71:102
	105	127,142
	106	191,204:245,247:250,251:254, 255:258

I - Gerekçeli 319 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 106 ncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisi Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret ve Plan ve Bütçe komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/662.